

RAPOR: TÜRKİYE'DE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE EMİSYON TİCARET SİSTEMİ



www.TESPAM.org

www.tespamtechnologies.com

TÜRKİYE'DE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE EMİSYON TİCARET SİSTEMİ ANKETİ SONUÇ RAPORU

By TESPAM AI-SO

==



KAPAK TASARIM

Süleyman Türkeş Dedeci

YAYIN TARİHİ

18.04.2025

HAZIRLAYAN

TESPAM AI-SO

İLETİŞİM

info@TESPAM.org





>

TESPAM AI-SO Hakkında

TESPAM AI-SO, TESPAM'ın bir alt iştiraki olan "TESPAM Teknoloji ve Yazılım A.Ş." bünyesinde kurulmuş olan "TESPAM AI LAB" içerisinde faaliyetlerini yürütmektedir.

TESPAM AI-SO, TESPAM'ın 20 yılı aşkın tecrübesi, ulusal ve uluslararası ölçeklerdeki başarılı tahmin ve projeksiyonları, deneyimleri ekipleri ve geniş iletişim ağının sağladığı imkânları yapay zekâ desteği ile birleştirerek, günümüzde sosyal araştırmalar alanında yenilikçi yaklaşımlar ortaya koymaktadır.

Özellikle sahip olduğu teknolojik kabiliyetleri sayesinde, büyük ve karmaşık veri tabanlarını başarıyla analiz ederek, sosyal analizler için kullanabilen TESPAM AI-SO, çok daha tutarlı tahminler ve kurgular ortaya koyabilmektedir.

TESPAM AI-SO, ilgili analizleri kontrol ederek yorumlayan, örneklem kümelerini belirleyen, anket modellerini kurgulayan alanında uzman multidisipliner ekiplere sahiptir.

Bu minvalde TESPAM AI-SO;

- Siyasi analizler,
- Seçim stratejileri belirlenmesi,
- Söylem ve proje analizleri,
- Sosyal kırılancılık ve tepki analizleri,
- Yumuşak güç kabiliyet analizleri,
- Sosyolojik değerlendirme analizleri gibi çalışmalar üzerine odaklanmaktadır.



TESPAM AI bünyesinde, AI-SO'nun yanı sıra,

- Diplomasi alanında destek sunan; TESPAM AI Diplomacy,
- Güvenlik analizleri yapan; TESPAM AI Security,
- Ekonomi (ve enerji) temelli analizleri yapan; TESPAM AI ECO grupları da bulunmaktadır.

*

Bu değerlendirme raporu, Türkiye'de iklim değişikliği farkındalığı, politika algısı ve Emisyon Ticaret Sistemi'ne (ETS) yönelik yaklaşımları ölçmek amacıyla uygulanan anketin sonuçlarına dayanmaktadır. Katılımcıların yaş, eğitim düzeyi ve görüşleri temel alınarak stratejik çıkarımlar yapılmış ve öneriler sunulmuştur.



İçerik

TESPAM AI-SO Hakkında	VI
Özet	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
İçerik.....	IX
I. Anket Katılımcılarına Dair Demografik Bilgiler	1
II. İklim Değişikliği Algısı ve Türkiye	1
III. Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) Bilinci ve Sanayi.....	3
IV. Bireysel Sorumluluk ve Beklentiler	5
V. Veri Analizi ve İlişkiler	6
VI. Sonuç ve Öneriler.....	8





Copyright © TESPAM

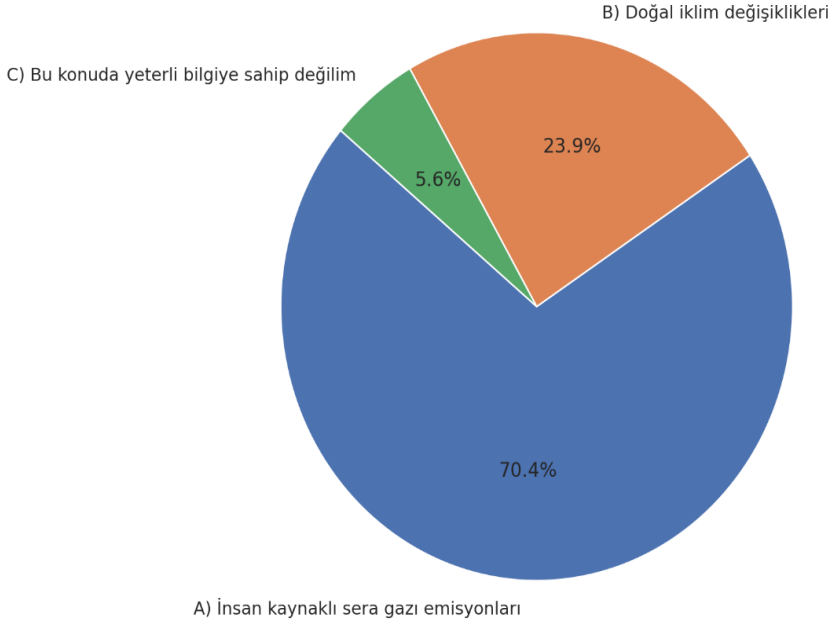
I. Anket Katılımcılarına Dair Demografik Bilgiler

- Katılımcıların büyük çoğunluğu 40-60 yaş aralığında ve lisansüstü eğitim düzeyine sahip kişilerden oluşmaktadır.
- Bu durum, anketin bilgi düzeyi yüksek ve çevre politikalarına duyarlı bir kitle tarafından yanıtlandığını göstermektedir.
- “Türkiye’de İklim Değişikliğiyle İlgili Olumsuz Algılar” temalı anket sonuçları ile kıyaslandığında, çevrimiçi ortamda yanıtlanan bu ankete katılımın ve ilginin daha düşük olduğu da dikkat çekmektedir.

II. İklim Değişikliği Algısı ve Türkiye

- Katılımcıların çoğunluğu, iklim değişikliğinin temel nedenini insan kaynaklı sera gazı emisyonları olarak görmektedir.

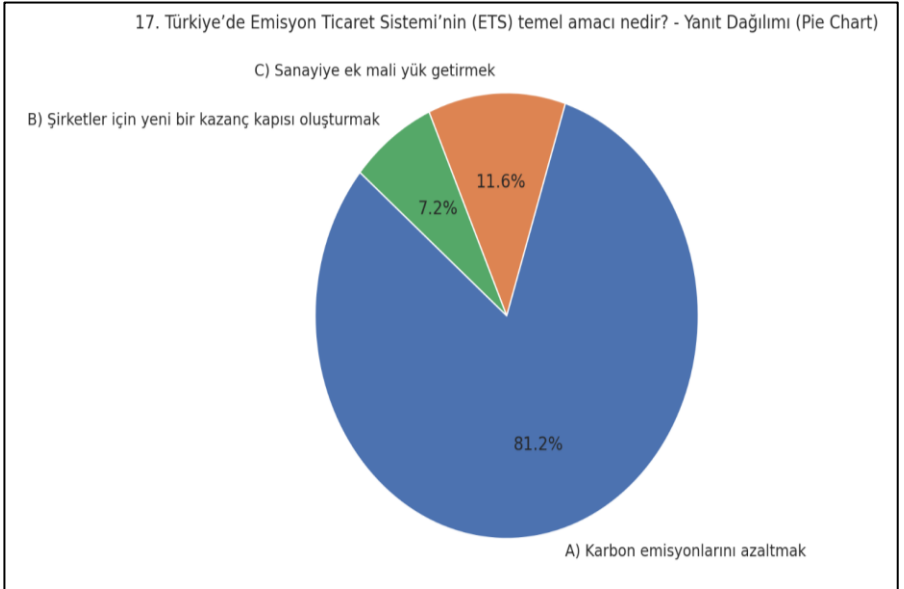
3. İklim değişikliğinin en önemli nedeni nedir? - Yanıt Dağılımı (Pie Chart)



- Bu durum, bilimsel gerçekliklerle uyumlu bir kamu algısının oluştuğunu gösterir.
- Görüşlerin büyük kısmı, Türkiye’deki iklim ile ilgili mevcut politikaların eksik ama olumlu yönde ilerlediğini belirtmektedir.
- Bu sonuç, mevcut stratejilerin yeterli görülmediğini ancak iyimser bir potansiyel barındırdığını yansıtmaktadır.

III. Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) Bilinci ve Sanayi

- ETS'nin amacı konusunda “karbon emisyonlarını azaltmak” şeklinde genel bir farkındalık mevcuttur.
- Ancak, sistemin maliyetli olacağı ve uygulanabilirlik sorunları yaratabileceği yönünde kaygılar ön plandadır.

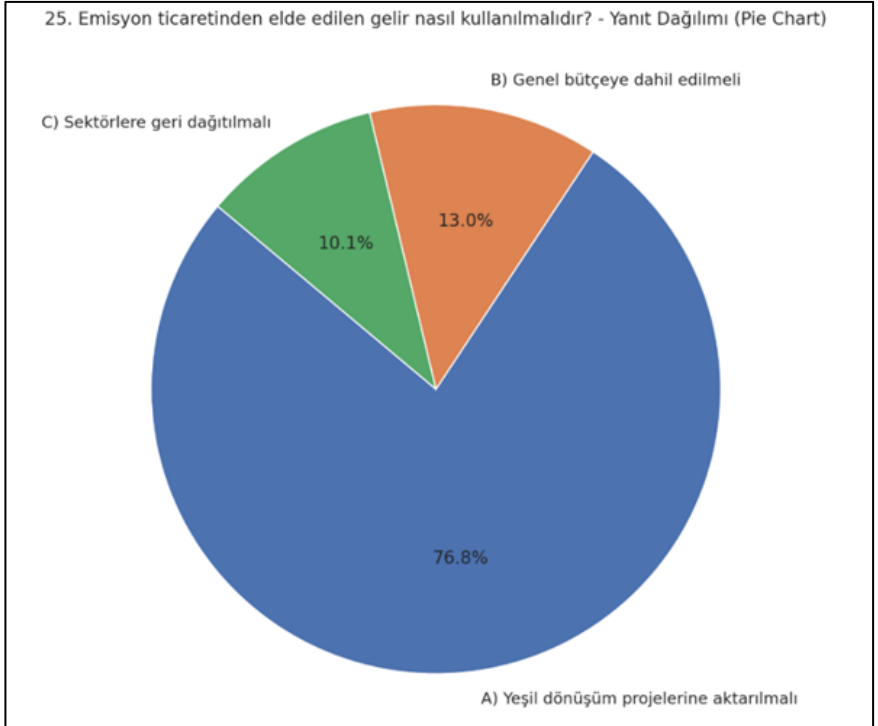


- "Emisyon ticareti sanayi için bir fırsat mıdır?" sorusuna verilen yanıtların, "Türkiye'nin net sıfır emisyon hedefi gerçekleştirilebilir mi?"

m

sorusunu orta düzeyde öngördüğü tespit edilmiştir (Predictive Power Index = 58).

- Karbon fiyatlandırmasının sanayi üzerindeki etkisine yönelik değerlendirmelerin, genel iklim politikası algılarıyla yüksek düzeyde ilişkili olduğu saptanmıştır (korelasyon = 100).
- Katılımcılar, karbon piyasalarının inovasyonu teşvik edeceği ve uzun vadede rekabetçiliği artıracığı görüşündedir.



- Ancak kısa vadede maliyet baskısı yaratabileceği endişesi de belirgindir.

- "İklim Kanunu'nun yerel yönetimler üzerindeki etkisi nedir?" sorusunun, "Karbon ticaretinin işletmelere etkisi nedir?" sorusu için güçlü bir öngörücü olduğu belirlenmiştir (Predictive Power Index = 56).
- "Türkiye'nin iklim politikalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?" sorusu, "Karbon piyasalarının etkin işleyebilmesi için hangi mekanizmalar gereklidir?" sorusunu önemli ölçüde etkilemektedir (Predictive Power Index = 54).

IV. Bireysel Sorumluluk ve Beklentiler

- Katılımcıların önemli bir kısmı, iklimle mücadelede devlet politikalarının bireysel çabalardan daha etkili olduğunu belirtmiştir.
- Bu eğilim, politika yapıcılar için güçlü bir stratejik yönlendirme potansiyeli sunmaktadır.
- "İklim Kanunu'nun yerel yönetimler üzerindeki etkisi nedir?" sorusunun, "İklim değişikliğiyle mücadelede bireysel çabaların önemi nedir?" sorusunu öngördüğü tespit edilmiştir (Predictive Power Index = 54).
- "Türkiye'nin net sıfır emisyon hedefi gerçekleştirilebilir mi?" sorusu ile "Türkiye'nin emisyon azaltım hedefleri gerçekçi mi?" sorusu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Predictive Power Index = 56).

- Bu ilişki, katılımcıların uzun vadeli hedeflere bakış açısının kısa vadeli hedeflere dair beklentilerini şekillendirdiğini göstermektedir.

V. Veri Analizi ve İlişkiler

Anket verileri üzerinde yapılan analiz sonucunda, Türkiye'deki iklimle ilgili çeşitli görüşler ve politikalar arasında önemli ilişkiler olduğu ortaya çıkmıştır. Bu ilişkiler, iklim hedeflerine ulaşmak için politika odaklarının ve kamu farkındalığının geliştirilebileceği alanları işaret etmektedir. Bu bağlamda:

- Değişkenler Arası İlişkiler noktasında dikkat çeken hususlar:
 - Emisyon ticaretinin sanayi için fırsat olduğuna dair algı, net sıfır emisyon hedeflerine ulaşılabilirliğe olan inancı etkilemektedir.
 - İklim kanunlarının yerel yönetimler üzerindeki etkisine dair görüşler, karbon ticaretinin işletmelere etkisine dair beklentilerle yakından ilişkilidir.
 - Türkiye'nin iklim politikalarına yönelik değerlendirmeler, karbon piyasalarının etkinliği için gerekli mekanizmalara dair düşünceleri şekillendirmektedir.
 - Yerel yönetimlerin iklim değişikliğindeki rolüne dair algılar, bireysel eylemlerin önemine dair görüşlerle bağlantılıdır.

- Net Sıfır Emisyon Hedefinin Uygulanabilirliği noktasında dikkat çeken hususlar:
 - Yapılan analizde, katılımcıların Türkiye'nin net sıfır emisyon hedefine ulaşabilirliğine dair görüşlerini etkileyen en önemli 10 segment ve en az etki eden 10 segment belirlenmiştir. Bu segmentler, medyan puanlarına göre en yüksekten en düşüğe doğru sıralanmıştır.
 - Örneğin, karbon ticareti hakkındaki genel görüşlerden "A) Etkili bir çözüm" segmenti en yüksek uygulanabilirlik puanına sahiptir. Bu segment içindeki katılımcıların %43'ü emisyon hedefine ulaşmanın "C) Uzun vadede mümkün olabilir" olduğunu düşünürken, %57'si "A) Evet, doğru politikalarla mümkün" olduğunu düşünmektedir.
 - Buna karşılık, segmentlere ayrılmamış genel verilerde katılımcıların %23'ü "A) Evet, doğru politikalarla mümkün", %27'si "B) Hayır, çok zor" ve %51'i "C) Uzun vadede mümkün olabilir" şeklinde görüş bildirmiştir.
 - Bu veriler, karbon ticaretini etkili bir çözüm olarak gören katılımcıların, Türkiye'nin net sıfır emisyon hedeflerine ulaşması konusunda genel ortalamadan çok daha olumlu bir bakış açısına sahip olduklarını göstermektedir. Bu bulgu, karbon ticaretine yönelik olumlu algının geliştirilmesinin, iklim hedeflerine ulaşma konusundaki iyimserliği artırabileceğini göstermektedir.

VI. Sonuç ve Öneriler

- Farkındalık Kampanyaları: ETS'nin sadece bir vergi değil, bir dönüşüm aracı olduğunu vurgulayan açık ve şeffaf iletişim stratejileri geliştirilmelidir. Veri analizinden elde edilen bulgular ışığında, emisyon ticaretinin sanayi için fırsatları hakkında bilgilendirme yapılması, net sıfır hedeflerine olan inancı güçlendirebilir.
- Teşvik Odaklı Uygulama: Karbon piyasaları ve yeşil teknoloji yatırımları desteklenmeli; küçük ve orta ölçekli işletmelere özel teşvik mekanizmaları kurulmalıdır. Karbon fiyatlandırması ve iklim politikaları arasındaki güçlü ilişki göz önüne alınarak bütünleşik bir politika çerçevesi oluşturulması faydalı olacaktır.
- Yerel Yönetimlerin Güçlendirilmesi: İklim Kanunu ile belediyelere daha fazla yetki verilmeli ve iklim uyum politikaları yerel düzeyde yaygınlaştırılmalıdır. Veri analizinin gösterdiği üzere, yerel yönetimlerin güçlendirilmesi hem karbon ticaretinin işletmeler üzerindeki etkisini olumlu yönde şekillendirebilir hem de bireysel çabaların önemine dair algıyı güçlendirebilir. Tabii bu bağlamda yerel yönetimlerin de bu alanda yetkin personel altyapısına sahip olması gerekmektedir. İlgili yetkinlik seviyesine erişilemeden, bu minvalde bir süreci başlatmak ilgili makro hedeflere büyük zarar verecektir. Diğer taraftan belediyelerin rant ve siyasi hedefler doğrultusunda çalışabilme meyilleri, yine uygulamada büyük sorunların çıkması

∞

anlamına da gelebilecektir. İşte bu gibi sebeplerle belki merkezi yönetimlerin güçlendirilmiş taşra teşkilatları üzerinden kurgulanan bir sistem daha makul olarak da nitelendirilebilecektir.

- Katılımcı Politika Geliştirme: Eğitimli ve duyarlı kamuoyu, politika tasarım süreçlerine dâhil edilmeli; istişare mekanizmaları güçlendirilmelidir. İklim politikalarına yönelik değerlendirmelerin karbon piyasalarının etkinliğine ilişkin görüşlerle ilişkili olduğu dikkate alınarak, paydaş katılımı artırılmalıdır.
- Entegre Politika Yaklaşımı: Veri analizi sonuçları ışığında, iklim politikaları, karbon piyasaları, yerel yönetimler ve bireysel sorumluluk alanlarını birbirine bağlayan entegre bir politika çerçevesi geliştirilmesi önerilmektedir. Birbirini etkileyen bu alanlar arasındaki ilişkilerin gözetilmesi, politika etkinliğini artıracaktır.

Anket sonuçları ve veri analizi, Türkiye'de iklim değişikliği ve ETS'ye dair yüksek farkındalık ve temkinli iyimserlik bulunduğunu göstermektedir. Veriler arasında tespit edilen ilişkiler, politika geliştirme süreçlerinde göz önünde bulundurulması gereken önemli tespitler sunmaktadır.

Doğru tasarlanmış ve şeffaf yönetilen bir ETS mekanizması, Türkiye'nin yeşil dönüşüm hedeflerine ulaşmasında kilit rol oynayacaktır. Özellikle kamuoyu algıları ve beklentileri arasındaki ilişkilerin dikkate alınması, politikaların toplumsal kabulünü ve etkinliğini artıracaktır.